

Pratarmė

Informacinės visuomenės idėjos mūsų šalyje sulaukia vis platesnio pritarimo, todėl Lietuvos kompiuterininkų sąjunga (LIKS) gali pagrįstai didžiuotis, kad viena pirmųjų šalyje pradėjo propaguoti informacinės visuomenės kūrimo Europoje ir Lietuvoje aktualumą. Prieš dešimt metų „Kompiuterininkų dienoms“⁹⁷ mūsų pasirinktas šūkis „Su LIKS į informacinę visuomenę“ neprarado savo aktualumo ir šiandien jau tapo suprantamas ne tik kompiuterininkams, bet ir politikams, švietimo ir mokslo darbuotojams, verslininkams, menininkams ir apskritai nemažai mūsų šalies piliečių daliai. Informacinės visuomenės plėtros idėjas Lietuvoje įgyvendina atitinkamos Seimo ir Vyriausybės institucijos. Vyriausybės programoje, strateginiuose Lietuvos dokumentuose aiškiai įvardytos informacinės visuomenės ir žinių ekonomikos kūrimo idėjos, jų tolesnė plėtotė.

Informacinės visuomenės vystymas tapo strategine Europos Sąjungos ir Lietuvos ekonominės politikos kryptimi. Tai rodo priimti strateginiai dokumentai.

2005 metų birželio 1 dienos komunikate Europos Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų bei regionų komitetams „i2010 – Europos informacinė visuomenė augimui ir užimtumui skatinti“ Europos Komisija pasiūlė šiuos Europos informacinės visuomenės politikos prioritetus:

- Sukurti bendrą Europos informacinę erdvę, kuri skatintų atvirą ir konkurencingą informacinės visuomenės ir žinias-klaidos vidaus rinką;
- Diegti naujoves ir didinti investicijas informacijos ir ryšių technologijų srityje, siekiant ekonomikos augimo, daugiau ir geresnių darbo vietų;
- Kurti integruotą Europos informacinę visuomenę, kuri skatintų ekonomikos

augimą ir darbo vietų kūrimą, atitinkantį darnų vystymąsi ir teikiantį pirmenybę geresnėms viešosioms paslaugoms ir gyvenimo kokybei.

Žengdama į naują programavimo laikotarpį, Europos Komisija parengė Bendrijos strateginių gairių 2007–2013 metų projektą, kuris apibrėžia Europos Sąjungos sanglaudos politikos prioritetus.

2007–2013 metų laikotarpio Europos Sąjungos struktūrinės paramos prioritetų nustatymą ir programinių dokumentų rengimą sudaro keturi pagrindiniai etapai:

- Bus nužymėtos ir patvirtintos Bendrijos 2007–2013 metų strateginės gairės, nustatančios Europos Sąjungos sanglaudos politikos prioritetus;
- Atsižvelgdamos į Bendrijos strateginėse gairėse nustatytus prioritetus, Europos Sąjungos valstybės narės parengs nacionalines strategijas, kuriose nustatys nacionalinius plėtros prioritetus;
- Nacionalinių strategijų pagrindu Europos Sąjungos valstybės narės parengs sektoriales arba regionines veiksmų programas;
- Bus pateiktos ir su Europos Komisija derinamos nacionalinės strategijos ir veiksmų programos.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, siekdama užtikrinti, kad būtų laiku parengta Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategija, patvirtino šios strategijos prioritetus: žinių visuomenė, konkurencinga ekonomika, gyvenimo kokybė ir sanglauda. Informacinės visuomenės plėtra priskiriama konkurencingos ekonomikos prioritetui.

Atsižvelgiant į tokias pagrindines problemas kaip palyginti neaukštas bendras šalies gyventojų informacinių ir ryšių technologijų naudojimo

lygis, infrastruktūros išplėtojimo netolygumai, nepakankamas valstybės teikiamų viešųjų paslaugų perkėlimo į elektroninę terpę lygis, 2007–2013 metais informacinę visuomenę numatoma vystyti visų pirma kuriant elektroninį turinį ir paslaugas, plėtojant elektroninę infrastruktūrą.

Numatoma el. turinio ir paslaugų ir el. infrastruktūros plėtotė nuosekliai papildoma pirmajame ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijos prioritete numatyta kompiuterinio raštingumo gerinimą, kompetencijos tobulinimą informacinių technologijų srityje ir kitas susijusias žmogiškųjų išteklių plėtros priemones, taip pat antrajame prioritete numatytas mokslinių tyrimų ir naujovių diegimo veiklas.

Pastaraisiais metais akivaizdžiai suintensyvėjo Lietuvos mokyklų kompiuterizavimo tempai. Labai svarbu tai, kad mokyklų kompiuterizavimas jau neapsiriboja vien kompiuterių skaičiaus mokyklose didinimu. Siekiama, kad mokytojai įgytų kompiuterinę kompetenciją, mokyklose atsirastų kuo daugiau elektroninių mokymo priemonių. Tik taip galima tikėtis, kad Lietuvos mokyklose bus sėkmingai ugdomi tikrieji informacinės visuomenės piliečiai.

Švietimo ir mokslo ministro įsakymu sudaryta darbo grupė jau parengė „Informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į Lietuvos švietimą 2008–2012 metų strategiją“.

Tradicinis Lietuvos kompiuterininkų sąjungos renginys „Kompiuterininkų dienos – 2007“ vyksta Aukštaitijos sostinėje Panevėžyje. Kolegos iš Kauno technologijos universiteto Panevėžio instituto ėmėsi iniciatyvos ir, remiami Panevėžio savivaldybės, suteikė progą kom-

piuterininkams susitikti Panevėžyje. Galima paminėti tikslingą Panevėžio veiklą informacinės visuomenės kūrimo srityje – savivaldybėje veikia informacinės visuomenės plėtros skyrius, priimti atitinkami strateginiai dokumentai.

„Kompiuterininkų dienos – 2007“ apima keletą renginių. Tai tryliktoji tarptautinė mokslinė kompiuterininkų konferencija, kurioje pristatomi mokslinių tyrimų rezultatai ir praktiniai technologiniai sprendimai, aštuntoji mokyklinės informatikos konferencija, kurioje aptariami naujausi informacinių technologijų diegimo į švietimą dokumentai, supažindinama su naujais bendrojo lavinimo mokyklų vadovėliais, dalijamasi informacinių technologijų mokymo ir jų naudojimo mokykloje patirtimi, pateikiami tyrimų rezultatai. Lietuvos kompiuterininkų sąjungos nariai daug dirba įvairiose informacinės visuomenės kūrimo srityse, todėl gali pateikti svarius savo mokslinės ir praktinės veiklos rezultatus.

Leidinio „Informacijos mokslai“ redaktorių kolegija, vertindama pastarųjų metų LIKS veiklą informacinės visuomenės plėtros srityje, nutarė pratęsti prieš šešerius metus pradėtą bendradarbiavimą ir skirti atskirą žurnalo numerį kompiuterininkų moksliniams darbams. Leidinyje spausdinami recenzuoti mokslo darbai. Jų temos apima nemažą informacinės visuomenės darbų ir tyrimų įvairovę. Straipsnių autoriai dirba universitetuose, moksliniuose instituteuose, valstybinėse ir verslo institucijose, mokyklose. Vieni jų – mokslo, turintys laipsnius ir vardus, kiti – mokslininko kelią pradedantys jauni žmonės.

Renaldas Gudauskas, Alfredas Otas

Editorial

Notions of information society meet with wide approval in Lithuania. That is why Lithuanian society of computer scientists (LIKS) has every reason to be proud of being among the first promoters of creating information society in Europe and Lithuania. Slogan “Towards Information Society with LIKS”, that was adopted 10 years ago for “Days of Computer Scientists’97” is still relevant. It is now familiar and natural both to computer scientists and to politicians, educators and researchers, businessmen, artists, and wide majority of Lithuanian inhabitants. Respective institutions in the Seimas and the Government implement concepts of information society in Lithuania. Ideas of creating information society and knowledge economy and their further development are explicitly designated in the Program of Lithuanian government and other strategical documents.

Adopted strategical documents show that development and expansion of information society is a strategical trend of economic policy of the European Union and Lithuania.

In its Communication of 1 June 2005 to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions “i2010 – A European Information Society for growth and employment” the European Commission proposes the following priorities of European information society:

- the completion of a Single European Information Space which promotes an open and competitive internal market for information society and media;
- strengthening Innovation and Investment in ICT research to promote growth and more and better jobs;
- achieving an Inclusive European Information Society that promotes growth and jobs

in a manner that is consistent with sustainable development and that prioritises better public services and quality of life.

Looking for a new programming period, the European Commission prepared draft Community strategic guidelines 2007–2013, which define priorities of cohesion policy. For this period identification of structural support priorities and preparation of programming documents comprises four main stages:

- Elaboration and validation of the Community strategic guidelines 2007–2013, that identify priorities of the EU cohesion policy;
- Taking account of priorities, identified in the Community strategic guidelines, the EU member states will prepare national strategies, that will identify national priorities of development;
- On the basis of national strategies the EU member states will prepare sectoral or regional action programmes;
- Presentation of national strategies and action programmes and their coordination with the European Commission.

With a view to ensure that strategy of using the EU structural support 2007–2013 is prepared in due time, the Lithuanian government approved the following priorities for its use: knowledge society, competitive economy, quality of living and cohesion. Development of information society is considered to be a priority of competitive economy.

Given such main problems as relatively low level of information and communication technologies use among population, uneven infrastructure, insufficient number of state public services transfed into e-space, development of information society 2007–2013 will in particu-

lar concentrate on creation of e-contents and services and development of e-infrastructure.

Future development of e-contents, services and e-infrastructure consistently compliments improvement of computer literacy, enhancement of competencies in the IT field and other related means of human resources development, that were listed in the first priority of the EU structural support strategy, as well as research and innovation activities included into the second priority.

Recently tempo of Lithuanian schools computerisation has visibly intensified. Another important issue is that schools computerisation does not stop short at just buying more computers. Teachers are encouraged to acquire computer competencies, to create more electronic tutorials. This is the only way to ensure that Lithuanian schools will raise real citizens of information society.

A working group formed at the Ministry of Education and Science has already prepared “Strategy of Information and Communication Technologies Implementation into Lithuanian Education System 2008–2012”.

Traditional event of Lithuanian society of computer scientists “Days of Computer Scien-

tists 2007” takes place in Panevėžys. It comprises several activities: the thirteenth international conference of computer scientists in which results of research and practical technological solutions are being presented; the eighth conference of school informatics, that deals with new documents on implementation of information of IT in education, new textbooks, IT teaching and experience of IT use at school, presentation of research results. Members of Lithuanian society of computer scientists work hard in various fields of development of Lithuanian information society. Because of that they are able to present solid results of their studies and practical activities.

Editorial board of “Informacijos mokslai” in recognition of the last years LIKS activities devoted to development of information society, decided to extend collaboration started six years ago and to dedicate the entire volume for articles of computer scientists. This volume comprises reviewed studies. Their topics encompass a wide spectrum of information society issues. Authors work at universities, research institutes, state and business institutions, schools. Some of them are well-known researchers, others – young people starting their scholarly road.

Renaldas Gudauskas, Alfredas Otas